

Läsnyckel

Döden från skyn Martin Palmqvist

De flesta av uppgifterna lämpar sig bäst för samtal i par eller grupp.

Innan du läser

Titta på omslaget och läs titeln – Vilken typ av berättelse förväntar du dig? Vilka tankar väcker titeln? Vad tänker du om färgval och varför en silhuettprofil? Vem är Ester Hård? Var utspelar berättelsen sig?

Läs baksidestexten. Den ger fler nycklar till innehållet. Förändrar den det du hittills tänkt om boken?

Slå upp boken och läs författarens förord och förteckningen över de personer som kommer vara med i handlingen. Ger det nya ledtrådar till handlingen?

Efter läsningen

De flesta – men inte alla – deckare brukar innehålla ett *brott*, en *brottsling* och en problemlösare/*detektiv*. För att berättelsen ska få struktur och spänning behövs ett *motiv* till brottet och *ledtrådar* för detektiven att följa. Men för att hålla läsarens intresse vid liv får brottet inte gå för lätt för detektiven att lösa – författaren behöver därför också lägga ut *villospår* (falska ledtrådar) innan läsaren kommer till *upplösningen*. Fundera/diskutera berättelsen utifrån ovan kursiverade ord:

Karaktärerna

Koncentrera er på att diskutera deckaren (i detta fallet polisen) och brottslingen. Vad berättar författaren om dem? Utseende, boende, karaktärsdrag – vad får vi veta? Hur ser huvudkaraktärernas närmaste relationer ut?

Brottet/Motivet

Finns det mer än ett brott i berättelsen? Har brotten i så fall olika eller samma motiv? Vem/vilka är brottsoffer? Varför väljer mördaren just detta tillvägagångssätt att mörda på?

Miljön

Miljön är ofta viktig för att skapa stämning i en deckare. Var utspelar sig berättelsen? Vilka miljöer använder författaren? Vad avslöjar miljön om en karaktär? Titta till exempel på författarens beskrivning av Anders Alms lägenhet – vad avslöjar miljöbeskrivningen om Anders Alm som person? Hur använder författaren beskrivningen av vädret? Vilka är brottsplatserna?

Ledtrådar/Villospår

Hur kommer polisen närmare fallets lösning? Hur drivs berättelsen framåt? Vilka vittnen finns? Finns det någon ledtråd du tycker leder framåt på ett mer avgörande sätt? Vad är riktiga ledtrådar och vad är villospår?

Upplösning

Hur räknar polisen ut vem som är den verkliga misstänkte? Hur reagerar den skyldige på avslöjandet? Hur har huvudpersonernas (polisens och brottslingens) förflutna påverkat berättelsen? Hur påverkas deras framtid? Knyts alla "trådar" ihop på slutet eller är det något du undrar över?

*

Arbeta vidare

Workshop

Bygg en egen deckarintrig genom att systematiskt gå igenom ovanstående punkter. Jobba i grupp. Arbetstiden kan variera men på en förmiddag kan man jobba fram en grundstruktur.

Vem/vilka vill ni ha som deckare? Vem ska vara brottsling? Tänk noga igenom era karaktärer vad gäller ålder, utseende, intressen, bostad, karaktärsdrag, relationer m m. Karaktärerna är viktiga för att skapa en trovärdig och engagerande berättelse.

Vilket brott ska ha blivit begånget? Vad finns för motiv till brottet? Hur blir detektiven inkopplad på att lösa fallet?

Var ska berättelsen utspela sig? Vad är brottsplatsen? Vad möter detektiven för ledtrådar på brottsplatsen?

Vilka karaktärer behövs för att skapa villospår som leder detektiven fel?

Hur räknar detektiven ut vem som är misstänkt? Vilka ledtrådar stärker detektivens misstankar?

Hur skapar ni en spännande upplösning där misstankarna ska bevisas och den skyldige gripas?

Vad händer med karaktärerna när brottet är löst?

Använd gärna rubriker och post-it-lappar – då blir det lätt att testa idéer som senare kanske förkastas eller kasta om i händelseförloppet.

Sen är det bara att sätta igång att skriva, eller kanske berätta, själva historien...

Dåtid

Det förflutna har i berättelsen stor betydelse i den skyldiges, polisens och brottsoffrens liv. Anders Alm mördas när han är 35 och har bott i sin lägenhet i tio år. Vi känner till en brutal händelse från när han var i femtonårsåldern – men vad har hänt däremellan? Hur var han när han gick i gymnasiet? Skriv om en dag på gymnasiet för Anders Alm! Eller varför inte om hans studentdag?

Ester Hård sörjer sin son redan innan han dör 28 år gammal. Dessförinnan har hon förlorat sin man någon gång när sonen var i tidiga tonåren. Beskriv hur en fredagsmorgon i Esters liv kan ha sett ut för en 12–13 år sedan.

Johan Strids barndom har präglats av en händelse han inte förrän nyligen själv fått reda på. Vad tror du Clara kände den dagen han föddes?

*

Sexualbrott

Om man vill fördjupa diskussioner kring sexualbrott finns det mycket bra material på internet för lärare. Exempelvis har BRÅ (Brottsförebyggande rådet) ett material som heter "Var går gränsen?" där tema 4 koncentrerar sig på sexualbrott. Länk:

https://www.bra.se/download/18.cba82f7130f475a2f180008254/1371914724795/2007_var_gar_gransen.pdf

Diskussioner kan knytas till "Döden från skyn" som exempelvis attityder till våldtäkt. Varför anmäls inte våldtäkten? Hade det varit någon skillnad idag? Vad har skälen som anges i boken för relevans? Vad hade hänt om brottet hade anmälts? Vilka påverkas av en våldtäkt?

Hegas arbetsmaterial kallar vi Läsnycklar – med fokus på samtal och bearbetning. Vi vill att böckerna ska räcka länge och att läsaren ska aktiveras på olika sätt och på olika plan. Ibland fokuserar Läsnyckeln mest på innehållet, ibland mer på genren, språket eller formen, det beror på vilken titel det gäller.

Välj ut frågor och uppgifter utefter vad som passar din klass/barngrupp. Jobbar du med yngre barn får förstås skriv-uppgifter förvandlas till något annat. Uppgifterna kan användas individuellt eller gemensamt i t ex boksamtal. Antingen jobbar ni med dem under läsningens gång, eller efteråt. Svaren på de flesta frågorna finns i texten – det finns inget facit i den här Läsnyckeln.

Mycket läsnöje!